

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXVI Nr. 15

KETVIRTADIENIS, RUGPIŪČIO (AUGUST) 14, 1986

KAINA 25 c.

Kasdien

PRIEŠ ATOMINIUS GINKLUS JAPONIJOS LIAUDIS PASISAKĖ RIMTA PRIEZASTIS ATOSTOGOS

Rugpiūčio 6 d. suėjo metai nuo Tarybų Sąjungos vienašališko įvedimo visų branduolinių sprogdinimų moratoriumo.

Kitaip yra mūsų šalyje. Nevada valstijos poligone įvykdytas dar vienas 20,150 kilotonų galinomo požeminis branduolinis sprogdinimas. Šis branduolinio ginklo bandymas, kurio kodinis pavadinimas "Saiber", šiais metais jau septintą oficialiai paskelbtas energetikos ministerijos, o nuo to laiko, kai Tarybų Sąjunga 1985 m. rugpiūčio 6 d. vienašališkai įvedė branduolinių ginklų sprogdinimų moratoriumą, JAV išsprogdino net 14 kartų. Tas rodo, kad mūsų militaristai tik žodžiais kalba apie taiką, jų darbai rodo ką kita.

Liepos mėnesio pabaigoje Japonijoje vyko masinės demonstracijos, kuriose buvo griežtai reikalaujama neįsileisti į Sasebos uostą JAV karinio laivo "New Jersey", nes minėtas laivas apginkluotas sparnuotiesiomis branduolinėmis raketomis Tomahawk.

Protestuotojai priimtoje rezoliucijoje pažymėjo, kad jei laivas atplauktų į Sasebą, tai prieštarautų taikiai šalies konstitucijai, trims oficialiai paskelbtiems branduoliniams principams.

Panašus protesto mitingas įvyko ir Jekosukos uoste, kur veikia JAV septintojo laivyno laivų bazė.

Pastaruoju laiku Jordanijos karalius Husainas atšaukė savo numatytą vizitą į JAV pasimatymui su prezidentu ir su kitais aukštais pareigūnais. Apie jo vizito atšaukimą pasipylė įvairūs spėliojimai. Kai kurie žurnalistai įrodinėja, kad tas padaryta dėl to, kad mūsų vyriausybė vis smarkiau ir kiekiau daro spaudimą, siekdama priversti Jordaniją prisidėti prie JAV administracijos bandymų primesti visoms arabų šalims separatinis sandėrius su Izraeliu, išduodant Palestinos liaudies interesus, o tam Jordanijos karalius, matyt, priešingas.

Prezidentas Reaganas paskelbė kovą prieš narkotikų ir svaiginančių gėrimų vartojimą. Jis net savo kabineto narius žada patikrinti, ar kas iš jų nevirtoja narkotikų. Šis prezidento užmojis sveikintinas. Gaila, kad jis to svarbaus darbo nepradėjo bent prieš penkerius metus, tai būtų galėjęs daug svarbaus darbo atlikti dėl savo šalies gyventojų, ypač jaunių naudai.

BRANDOS IR TVIRTUMO METAI

Iš metų ir dešimtmečių aukštumos geriausia vertinti atliktus darbus, tiksliau pasverti laimėjimus, pamatuoti žingsnių į ateitį platumą. Laikas — tas reiklus vertintojas — įtikinamai patvirtino, kad Lietuvos darbo žmonės 1940 metais pasirinko vienintelį teisingą kelią.

Keturiasdešimt šešeri metai istorijos pežiūri — neilgas laikotarpis. Tačiau tai mūsų tarybinio gyvenimo laikas. Minutės ir valandos liko tokios pačios, bet šiokiadieniai kupini naujo turinio, gilių prasmės.

Galėtume sugretinti daugelį faktų, juos palyginti, kad įsitikintume, ką mums davė tarybinė santvarka. Prisiminkime tik keletą jų. Palyginti su 1940 metais pramonės gamyba padidėjo daugiau kaip 70 kartų. Metinis knygų ir brošiūrų tiražas siekia beveik 22 milijonus egzempliorių, kai tuo

Lietuvos aukštųjų mokyklų studentai vasaros atostogų metu dirba respublikos statybose. Darbo vasarai pasiruošę ir beveik trys tūkstančiai Vilniaus inžinerinio statybos instituto auklėtinių.

A. Sabaliausko nuotraukoje: grupė instituto studentų ruošiasi vasaros darbams.

Reikia manyti, kad jo planai susilauks plačios visuomenės pritarimo ir visi įsijungs į tos kovos eigą. Juk ne paslaptis, kad daugelis jaunų žmonių be laiko žūsta nuo to žalingo žygio, tai yra paskendimo girtuoklystėje ir narkotikų vartojime.

Užėjus vasaros karščiams, visi norime pailsėti ir nors trumpam laikui surasti patogesnę vietą pailsėti nuo tų karščių, kitaip sakant — paatostogauti. Mano sveikata buvo sušlubavusi, neįstengiau pilnai dirbti. Dabar sveikata šiek tiek sustiprėjo, tad galiu stoti į darbą.

Mieli skaitytojai atleis mums už padarytą pertrauką. Manoma, kad ateityje viskas grįš į normalias vėzes — kiek pailsėję, visi vėl stosis į darbą.

J. Marazienė

tarpu prieš karą jų buvo išleista tik 3,8 milijono. Įgyvendintas visuotinis vidurinis mokymas.

Savaime suprantama, pasiekti laimėjimai — tai aukšta mūsų materialinio ir dvasinio gyvenimo pakopa, didžiausias nacionalinis turtas.

Tačiau ši istorija ir moko: nevalia sustoti vietoje, nuo šiandienos reikalavimų dangstyti vakarykštę sėkmę.

Pasižvalgykime šiandien po tėviškės laukus ir pamatysime, kokia dosni mūsų gimtoji žemė, praėjusio, vienuoliktojo, penkmečio paskutiniaisiais metais atsiekėjusi krašto aruodan tris milijonus tonų grūdų. Galingas pramonės pulsas juntamas ne tik didžiuosiuose respublikos miestuose: Vilniuje ir Kaune, Klaipėdoje ir Šiauliuose. Lietuvos panoramą pakeitė išaugusios gamyklos Panevėžyje, Alytuje, Kapsuke, Mažeikiuose.

Akivaizdžios permainingos, kurios įvyko pramonės, žemės ūkio, kultūros bei kitose mūsų gyvenimo srityse. Keliais žodžiais jų nepibūdinsi. Nauji ir atjaunėję senieji miestai, gražūs kaimai, suklostę visi Tarybų Lietuva. Tačiau bene brandžiausias tarybinės santvarkos kūriny — tai žmogus, — mąstantis, neuištamai trūskantis krašto labui. Šiandien gyvena ir dirba karta, gimusi jau Tarybų valdžios metais. Tai kartai — irgi pati branda, patyrimas, sugebėjimas pajusti dabartinio laikmečio ritmą, apdairiai įžvelgti ateitį.

Tarybų Lietuvos darbo žmonės socialistinio gyvenimo keturiasdešimt šeštąsias metines pažymi, pradėję naują mūsų visuomenės gyvenimo etapą. Žengiamo dar tik pirmuosius to etapo žingsnius, vis sparčiau įsibėgėja dvyliktoji penkmetis, kurio darbams impulsą davė TSKP XXVII suvažiavimas.

Laukia dideli, sudėtingi darbai, kurių tikslas kokybiškai pakeisti tarybinį žmonių gyvenimą ir darbo sąlygas, visą socialinę sferą. Generalinė šalies ekonomikos ir socialinio vystymo linija — mokslinė techninė pažanga. Šis kelias gali ir turi užtikrinti spartų žengimą į priekį strategiškai svarbiomis kryptimis, perėjimą į intensyvinimą, ūkio mechanizmo, gamybos struktūros, visos valdymo sistemos pertvarkymą.

Respublikos darbininkai ir žemdirbiai, kultūros darbuotojai ir mokslininkai pasiryžę drąsius partijos ir valstybės planus bei sumanymus paversti praktiniais veiksmais. Esame numatę per šį penkmetį pramonės produkcijos gamylą padidinti 19 procentų, pagaminti daugiau kokybišku liaudies

vartojamų prekių, subrandinti gausesnį derlių, pasiekti aukštesnį gyvulininkystės intensyvumą.

Žemės ūkio produkcijos metinis vidurkis turėtų padidėti nemažiau kaip 14 procentų. Ypač dideli kaimo socialinio pertvarkymo užmojai. Svarbiausia tai, kad socialistinė Lietuvos ekonomikos, žemės ūkio, kultūros laimėjimai skiriamai darbo žmogui.

"Lietuva — gintarinė gėlele laimingiausių tautų vainike", — rašė pirmasis Tarybų Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo pirmininkas Juostas Paleckis. Rašė prieš daugelį metų, nes tikėjo, kad subujos, sužydės tautų draugystės žiedai, kurie ypač ryškūs minint respublikos gimtadienį.

V. Klikūnienė,

Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos prezidiumo pirmininko pavaduotoja

Palaidota Tarybų Lietuvoje

Alisė Jonikienė

Liepos 12 dieną Šilalės rajono visuomenė į paskutinę kelionę palaidėjo JAV lietuvių pažangios veikėjos, žurnalistės Alisės Jonikienės palaikus.

Laukuvos miestelio kapinėse, prie granito riedulio, glaudžiančio jos vyro — JAV pažangiųjų lietuvių veikėjo, publicisto Leono Joniko palaikus, įvyko gedulo mitingas. Jį pradėjo "Tėviškės" draugijos prezidiumo pirmininkas P. Petronis.

Apie Alisės Jonikienės kultūrinę visuomeninę veiklą kalbėjo revoliucinio judėjimo Lietuvoje dalyvis, Vilniaus Valstybinio V. Kapsuko universiteto docentas L. Kapočius, Šilalės rajono vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoja M. Karinauskienė. Gedulo ceremonijoje dalyvavo iš JAV atvykęs Jonikų sūnus Leonas.

Gražiausių gėlių puokštės papuošė papėdę granito akmenis, kuris nuo šiol saugos dviejų taurių kovotojų už socialinę pažangą, demokratiją ir taiką Alisės ir Leono Jonikų atminimą. (Elta)

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly [659-780]

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday,
by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00;
Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
"VILNIS" — 3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Blogi reikalai mažiesiems farmeriams

Ne kas Amerikos mažiesiems farmeriams. Atėjo į žemės ūkį technika. Praėjo laikas, kai arkliais žemė būdavo įdirbama sėjai. Kad ir šimto akrų farmeris, privalo turėti traktorių ir kitokios technikos, nes kelis tuzinus kiaušinių ar keliolika bušelių grūdų bei pardavimui vienos kiaulės didžiųjų agrobiznių supirkėjams nenuveši. Tokiais mažais kiekiais jie nenori pekotis, teršti savo sąskaitybos. Arklių galima būdavo užsiauginti, paganyti pievoje, su traktoriumi kitaip — reikia jų pirkti, reikia jam benzino, o, be to, ir tobulesnio plūgo bei akėčių. Visa tam reikia pinigų, ir nemaža pinigų. O kur jų gauti? Vienatinė išėitis yra ipotekuoti farmą ar parduoti ir vykti į miestą įsirikiuoti į proletarų gretas.

Ne vienas farmeris atsimena savo jaunas dienas, kai buvo laikas, kad pasistatęs stalą šalikelėje galėjo pravažiuojantiems pardavinėti savo farmoje užaugintus produktus, kiaušinius. Ne kokios būdavo pajamos, bet per vasarą surinkdavo mokesčiams, druskai, cukrui... Dabar to nebegalima daryti, kenkia didiesiems žemės ūkio produktų biznisiams. Nori šalikelėje pasistatyti stalą — pirk iš valdžios leidimą ir už jį mokėk pinigus.

Smaugia mažuosius farmerius ir didieji farmeriai bei korporacijų farmos. Jų ir žemės ūkio technika vėliausia, arija iš karto šimtų akrų laukus, ir į rinką veža iš karto tūkstančius bušelių grūdų, varo bandas galvijų skerdykloms, kiaules gabena vagonais. Prieš juos mažieji farmeriai tik uodai. Žinoma, neva kad nesubankrutuotų, pragyventų, valdžia supirkinėjimais ir kitokiomis subsidijomis palaiko aukštas žemės ūkio produktams kainas, bet visų tų valdžios subsidijų bei programų didžioji dalis tenka didiesiems, o mažiesiems tik trupiniai. Kurie šiaip taip pajėgia mokėti ipotekas plūsdami nuo tamsos iki tamsos, tie mažieji farmeriai vis dar šiaip taip laikosi, bet jų ratas mažėja geometrinės progresijos spartumu.

Gimusiam ir užaugusiam farmoje, baigiančiam gyvenimą savoje farmoje, nelengva palikti farmą ir keltis į miestą ar vykti pas didžiuosius farmerius įsidarbinti. Ypač graudu matyti, kai bankas už neišmokėtą ipoteką iš varžytinių parduoda puoselėtą farmą, gyvulius, viską. Silpnės valios farmeriai, dasigyvenę iki to, žudosi. Spaudoje tokių atsitikimų aprašymai jau nebe naujiena. Tuo tarpu didieji farmeriai bei farmų korporacijos tunka, plečiasi, turtėja.

Yra sakoma: kai žemės ūkyje įspilietins kompiuteriai, Amerikoje beliks apie pora tūkstančių ne mažųjų, o vidutinių farmerių ir apie 30 tūkstančių farmų korporacijų. Žemės ūkio produktams kainas nustatinės farmų korporacijos-monopolijos taip, kaip dabar yra pramonėje, kur prekių kainų šeiminkėmis yra didžiosios korporacijos-monopolijos.

Kad Amerikos žemės ūkis eina prie to, liudininkais gali būti senosios kartos lietuviai. Paimkime kad ir Čikagos apylinkes. Prieš trisdešimt ir daugiau metų vargu būdavo ir suskaijyti kiek nepertoliausia nuo Čikagos būdavo lietuvių farmerių. Kur jie dabar? Arba paimkime Mičigano valstijoje Free Soil apylinkę — buvo ištisa lietuvių farmerių kolonija. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau. Vienus "suėdo" didieji farmeriai, kitus bankai už ipotekas, dar kiti, vos bepragyvendami iš farmos, išsipardavę persikėlė į miestus. Laimingesni buvo tie, kurie farmas turėjo arčiau didelių miestų. Plečiantis jiems, parduodami farmas nuostolių kaip ir neturėjo.

Toks likimas laukia ir amerikiečių farmerių, dar šiaip taip tebesiverčiančių Iowa valstijoje, ir Minesotoje bei kitose valstijose.

Koncentruojasi farmos vis į mažesnę skaičių rankų taip, kaip ir kapitalas į didžiuosius finansinius bankus. Ir visa tai yra neišvengiama kapitalistinėje sistemoje kaip Darvino teorijoje — stipresnis nugali silpnesni.

Nepasiduos JAV samdinams

Po mūsų vyriausybės paskyrimo \$100,000,000 Nikaragvos gyventojų žudikams-teroristams, jų puolimas paastrėjo. Nikaragvos gynybos ministras Umbertas Ortega, kalbėdamas Sandino liaudies armijos kovotojams, pažymėjo, kad nuo šių metų pradžios daugiau kaip 500 tautinių Nikaragvos piliečių, tarp jų — dešimtys vaikų, tapo JAV samdinių aukomis. Kruvinai somozininkų gaujų nusikaltimai ir daugiamilijoninė karinė Reagano administracijos pagalba joms neišgelbės kontrrevoliucijos nuo sutriuškavimo, pasakė gynybos ministras.

Pastarosiomis dienomis besilankydamas JAV-se Nikaragvos prezidentas Daniel Ortega, duodamas interviu agentūrai Prensas Latina, pažymėjo, kad Nikaragvos kontrrevoliucionieriai dar aktyviau puls taikius objektus ir kėsinsis į Nikaragvos revoliucijos vadovų gyvybę. Be to, esant tokiai padėčiai, gresia pavojus, kad JAV gali tiesiogiai įsikišti į Centrinės Amerikos konfliktą.

2

DRAUGYSTĖ SU KOMPIUTERIU

Ir vasaros atostogų dienomis netrūksta lankytojų Skaičiavimo technikos bičiulių klube, veikiančiame Kauno Antano Sniečkaus Politechnikos institute. Miesto mokyklų vyresniųjų klasių moksleiviai ateina čia "pabendrauti" su kompiuteriu: sužaisti šachmatų partiją, išbandyti jėgas kituose loginiuose žaidimuose. O grupelės vaikų ir merginų — šio klubo "senbuviai", elektroninei skaičiavimo mašinai padedant, kuria elektronines schemas šviesos muzikai, skaitmeninius laikrodžius, sudarinėja programas kompiuteriams.

Moksleivių susidomėjimas elektronine skaičiavimo technika labai didelis. Klubas šiandien jau negali priimti visų norinčių. Tad ranką naujos technikos bičiuliams ištiesė ir kitų mieste įsikūrusių Lietuvos TSR Mokslų Akademijos institutų, mokslo įstaigų darbuotojai. Jie įveda vaikus į sudėtingą ir įdomų mikroprocesorių pasaulį, sužadina juose didį pažinimo troškimą.

Mokslininkų vaidmuo kompiuterizuojant bendrojo lavinimo mokyklą labai didelis, — pasakoja Lietuvos TSR Mokslų Akademijos viceprezidentas Vytautas Statulevičius. — Mokslo įstaigų skaičiavimo centruose dirbti su kompiuteriais mokosi šimtai Vilniaus, Kauno, Šiaulių, Panevėžio ir kitų miestų moksleivių. Aukštųjų mokyklų, mokslo įstaigų darbuotojai šefuoja daugelį vidurinių mokyklų. Štai vien tik Lietuvos TSR Mokslų Akademijos Matematikos ir kibernetikos instituto mokslininkai globoja vidurines mokyklas Vilniuje, Utenoje, Šilutėje, Varėnoje.

Dažnai Matematikos ir kibernetikos

instituto darbuotojai lankosi respublikinėje Jaunųjų technikų stotyje, supažindina moksleivius su įdomiais kolektyvo moksliniais darbais. Vasaros atostogų metu su šia stotimi rengiamos stovyklos, kurių dalyviai turi progos praktiškai padirbėti su instituto skaičiavimo centro kompiuteriais. Labai populiari tapo instituto ir "Komjaunimo tiesos" laikraščio redakcijos įsteigta neakivaizdinė jaunųjų programuotojų mokykla, kurioje mokosi daugiau kaip tūkstantis moksleivių iš visos respublikos.

... Įprastinė kreida ir mokyklinė lenta užleidžia vietą klasėse elektroninių skaičiavimo mašinų klavišams ir ekranams. Vis daugiau moksleivių mokosi naudotis kompiuteriais, susipažįsta su mašinų "kalba" ir programavimo elementais. Į šį sudėtingą mokymo bendrauti su kompiuteriais darbą įsijungia ir stambios respublikos pramonės įmonės. Štai Šiaulių "Nuklono" gamykla miesto 18-ajai vidurinei mokyklai padovanojo modernų programavimo kabinetą, kaštavusį daugiau kaip šimtą tūkstančių rublių. O kad skaičiavimo technika mokymui būtų panaudojama kuo geriau, gamykla atsiuntė į mokyklą savo prityrusių darbuotojų. Šiame kabinate mokysis ne tik vyresniųjų klasių moksleiviai, bet ir pirmokėliai. Šio amžiaus ypatybė — polinkis žaisti — leidžia skaičiavimo techniką per įvairius loginio mąstymo žaidimus panaudoti mokymo procesui.

Beje, kompiuteris jau beldžiasi ir į Lietuvos ikimokyklinio amžiaus ypatybes — polinkis žaisti — leidžia skaičiavimo techniką per įvairius loginio mąstymo žaidimus panaudoti mokymo procesui. Beje, kompiuteris jau beldžiasi ir į Lietuvos ikimokyklinio amžiaus ypatybes. Žaisdami nesudėtingus žaidimus, mažyliai nejuocimis pradeda savo pažintį su techninės pažangos simboliais — kompiuteriu. Romualdas Čėsna

DARBININKAI STUDENTIŠKOSE AUDITORIJOSE

Kiekvienos dienos pavakare, pasibaigus darbui, iš Jonavos "Azoto" trąšų gamyklos teritorijos išvažiuoja ištaigingas autobusas. Jis rieda tiesiai į Kauną ir sustoja prie Antano Sniečkaus politechnikos instituto. Daugiau kaip trisdešimt vaikų ir merginų, prieš kelėtą valandų dirbusių didžiuliuose gamyklos cechuose, sėda į šios aukštosios mokyklos auditorijų suolus klausyti žinomų respublikos mokslininkų paskaitų. Praeis metai kiti ir šie jaunuoliai įsigys inžinierių, technologų, ekonomistų diplomus, pradės vadovauti gamyklos barams, cechams, galbūt ir visai įmonei. Na, o kad jie taptų puikiais specialistais, vadovais, labai daug daro gamykla, kurioje kol kas jaunuoliai dirba papras-

tais operatoriais, šaltkalviais, remontininkais...

Vakarais besimokantiems "Azoto" darbininkams per savaitę suteikiama papildoma išieginė diena. Be to, egzaminams laikyti kasmet jie gauna dviejų mėnesių atostogas, paliekant vidutinį uždarbį. Darbininkai-studentai pasirenka darbu pageidaujama paminą. Gyvenantiems bendrabučiuose įrengtos skaityklos, kuriose visada galima gauti reikalingų knygų, mokslinių-techninių žurnalių, kitos literatūros. Tiems, kuriems gerai sekasi darbe ir moksle, gamyklos vadovybė, profsąjungos organizacija skiria nemokamus kelialapius į kurortus bei turistines keliones, apdovanoja premijomis. (Nukelta į 3 pusl.)

Tarp kitko, pabrėžė prezidentas Ortega, "mūsų liaudis visuomet pasirengusi atremti bet kokią agresiją".

JAV liaudis priešinga mūsų militaristų užmačioms. Šiomis dienomis tūkstančiai taikos šalininkų susirinko prie Baltųjų Rūmų Vašingtone ir reikalavo atsaukti karinę paramą samdinams, kurie žudo ramius ir niekuo neprasikaltusius Nikaragvos gyventojus. Vietnamo karo veteranas, užsitarnavęs garbės ženklą už parodytą didelę drąsą, grąžino tą ženklą ir pratestavo, kad mūsų valdžia remia tuos, kurie žudo taikius Centrinės Amerikos gyventojus. Žmonės vis labiau prisibijo, kad ten nepasikartotų Vietnamo istorija.

Vilnis, 1986 m. rugpjūčio 14 d.

Kad atgytų gintaras

Palangiškis liaudies meistras Feliksas Pakutinskas be jūros neįsivaizduoja savo gyvenimo. Prie Baltijos gimė ir augo, Baltija išplauna gintarą, iš kurio štai jau trečią dešimtmetį jis kuria originalius papuošalus. Meistro sagėse, vėrinuose, auskaruose gintaro lašas, apgaubtas plonyčių žalvario gijų, regis, prasiskleis lyg pumpuras. Įkomponuotas ažūrinuose melchijoro ornamentuose jis atgyja, sutviska saulės šviesa, jūros bangų žaismu.

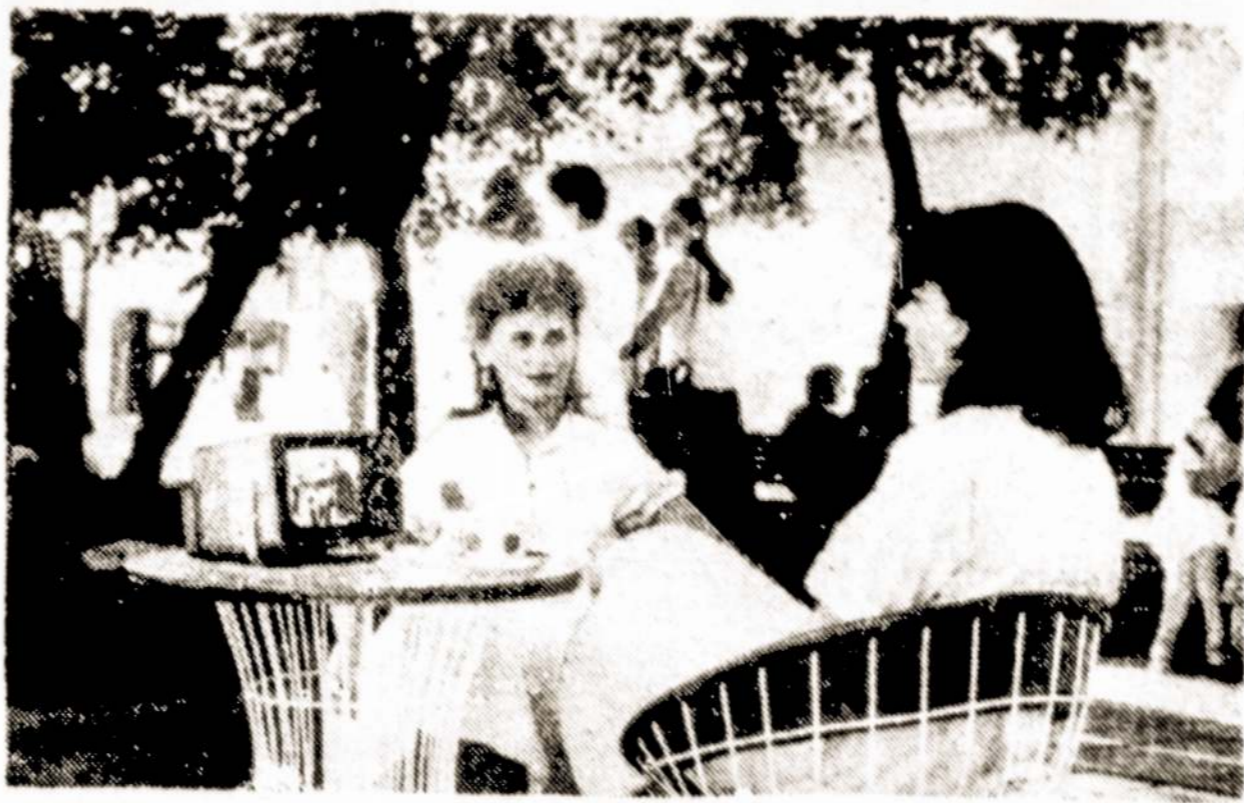
Gintaro apdirbimu F. Pakutinską sudomino žmona Irena. Baigusi Kauno S. Zuko taikomosios dailės technikumą, ji pradėjo dirbti Klaipėdos "Dailės" kombinate. Aukštaitė iš Biržų rajono Spalviškių kaimo pakerėjo Baltijos auksas, neišsemiamas jo apdailos galimybes. Jau pirmuosius I. Pakutinskienės darbus gerai įvertino specialistai.

Daugybę gintaro gabalėlių tenka peržiūrėti meistrams, kol suranda tinkamą atspalvį ir formą. Tada juos šlifuoja, stengdamiesi nepažeisti įdomesnių rievų, linijų, labiausiai vertinamų inkluzų — gintaro laše prieš milijonus metų sustingusių gyvių, medžių lapų atplaišų. Prie gintaro derinami vario, žalvario, melchijoro ornamentai. Metalas karpomas, lituo-

jamas, emaliuojamas, kol įgauna reikiamą formą. Irenos papuošalų raštai artimesni liaudiškai ornamentikai, stilizuoti, lengvi ir grakštūs. Kiekviena moteris mielai pasidabins sage "Sniegelis", kaklo vėrinu "Motyvas", medalionais "Ruduo", "Plaštakė". Feliksas Pakutinskas, sukaukęs didesnę metalo apdorojimo patirtį, supintomis, išlankstytomis metalo gijomis netikėčiausiai įrėmina gintarą. Jo dirbiniai masyvesni, griežtesnių formų.

Prieš keliolika metų Vilniuje buvo surengta pirmoji Pakutinskių kūrybos personalinė paroda. Tada Dailės fondo suvenyrų konkurse šiai menininkų porai atiteko visos premijos ir apdovanojimai. Neseniai daugiau kaip šimtas jų darbų buvo eksponuoti Vengrijoje ir Čekoslovakijoje. Liaudies meistrų šeimos dirbiniai apkelia beveik visas socialistines šalis. Jais žavėjosi Kanados, Anglijos, Graikijos, Prancūzijos, Japonijos moterys.

Nemažą dalį Pakutinskių darbų įsigijo Lietuvos TSR ir Klaipėdos etnografijos muziejai, respublikos liaudies meno draugija. Palangos gintaro muziejuje ties jų papuošalų kolekcija visada būriuojasi lankytojai. Liaudies meistrų dirbiniai džiugina akį, skaidrina nuotaiką. **Aušra Pilaitienė**

Į Italiją išgabentos pirmosios Kauno radijo gamykloje pagamintų mažųjų televizorių "Šilelis" siuntos. Aparatai su šios įmėnės ženklų žinomi daugelyje pasaulio šalių. Paklausą lietuviški televizoriai išskovojo gera kokybe, dideliu patikimumu, gražia išvaizda.

Paruošta mažųjų televizorių kokybės gerinimo ir naujų modelių kūrimo programa, kurioje numatyta sukurti nespalvoto vaizdo aparatus su plokščiais ekranais, kineskopų vietoje naudojant skystų kristalų matricas. O naujuose spalvoto vaizdo "Šileliuose", įdiegus specialias schemas, bus galima sustabdyti kadra, padidinti arba sumažinti vaizdą.

K. Jurelės nuotraukoje: gamyklos darbuotojos Virginija Zebelvičiūtė ir Jūratė Stankevičienė demonstruoja nespalvoto vaizdo "Šilelį 405D".

Motinių džiaugsmui, visų laimei

Sveikas vaikas — tai motinos džiaugsmas, šeimos laimė, visuomenės laimėjimas. Apie mažųjų piliečių medicininę globą pasakoja Lietuvos TSR sveikatos apsaugos ministro pavaduotoja O. Račkauskienė.

— Pradėsiu nuo keleto įsidėmėtinų skaičių. Daugiau kaip 30 procentų medicinos materialinės bazės stiprinimui skirtų lėšų per praėjusį penkmetį panaudota motinos ir vaiko gydymo bei profilaktikos įstaigų statybai. Įrengta daug vaikų skyrių miestų ir rajonų centrinėse ligoninėse. Iš komunistinės taikos lėšų pastatytos vaikų poliklinikos Vilniuje ir Anykščiuose, moterų konsultacija Panevėžyje, Druskininkų vaikų sanatorijos "Saulutė" 200 lovų korpusas. Iki 1990 metų vaikų ligoninės dar prasiplės 1,050 lovų, naujai pastatytos vaikų poliklinikos, ambulatorijos, moterų konsultacijos per pamainą galės priimti 3,600 pacientų.

Vaikų sveikata Lietuvoje rūpinasi per pusantro tūkstančio gydytojų pediatrų. Jiems daug padeda aukštųjų medicinos mokyklų vaikų ligų specialistai. Efektyvios gydymo naujovės taikomos Respublikiniame vaikų chirurgijos centre, kuriam vadovauja docentas J. Gradauskas. Respublikiniame Vilniaus kardiologiniame centre profesorius V. Sirvydis pradėjo operuoti naujagimius su įgintomis širdies ydomis. Gerinant kūdikių maitinimą, respublikinio pavaldumo miestų, rajonų centrų parduotuvėse įsteigti specializuoti skyreliai, kuriuose kūdikiams visada yra platus asortimentas sausų mišinių, sulčių, tyrėlių.

Vienas iš svarbiausių mūsų uždavinių — sistemingai kelti gydytojų pediatrijos kvalifikaciją. Ugdyti vidurinio medicinos personalo meistriskumą padeda medicinos seserų konkursai. Mažinant vaikų sergamumą, didelį vaidmenį turėtų suvaidinti pernai įsteigtas Mo-

tinis ir vaiko sveikatos apsaugos mokslinio tyrimo institutas. Panevėžio respublikinės ligoninės vaikų poliklinikos kolektyvo ir jos vadovo J. Gurskio pavyzdžiu respublikos vaikų gydymo ir profilaktikos įstaigose diegiama vaikų grūdinimo sistema. Be plačiai išgarsėjusio kūdikių plaukimo, mažųjų sveikatos stiprinimui čia taikomas masažas, fizioterapija, gydomoji mankšta. Panevėžio vaikų poliklinika paskelbta sąjungine gerres patirties mokykla.

Vaikų gydymo įstaigoms teigiama atsiliepia techninės pažangos spartinimas. Štai, pavyzdžiui, mes gauname žymiai daugiau puikiai užsirekomendavusios ultragarsinės diagnostikos aparatūros. Intensyvioji slaugos palatose daugėja kardiomonitorių, kitos geros aparatūros. Visuotinei dispanserizacijai vis plačiau taikoma elektroninė skaičiavimo technika.

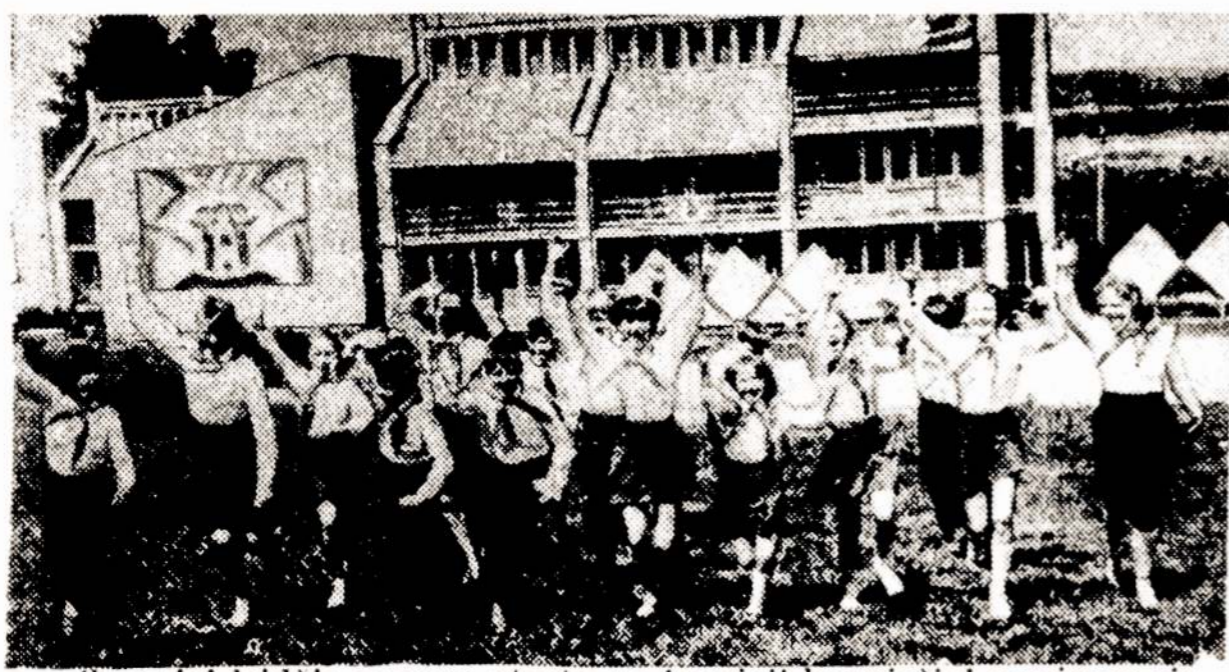
Tačiau norisi pabrėžti ir štai ką: moderniausia technika, aukščiausios kvalifikacijos gydytojai negali vaiko sveikatai duoti to, ką duoda tėvai. Sveiki tėvai, sveikas jų gyvenimo būdas — sveiki ir vaikai.

Anglų leidinys apie lietuvių liaudies instrumentus

Vienas seniausių ir autoritetingiausių pasaulio muzikinių leidinių yra Londone leidžiama Grovo enciklopedija. 1980 m. išleista dvidešimties tomų leidinyje buvo paskelbtas lietuvių muzikologės J. Čiurlionytės straipsnis "Lietuvių liaudies muzika" — tai pirmas stambus ir kompetentingas darbas užsienio enciklopedijoje apie lietuvių muzikinį folklorą.

1984 m. Londone išleistas trijų tomų "Naujas Grovo muzikos instrumentų žodynas". Jame 14 tūkstančių straipsnių. Juos rašė daugiau nei keturi šimtai įvairių pasaulio šalių specialistų, jų tarpe keliolika iš socialistinių valstybių. Daugiau kaip pusšimtis straipsnių (autorius muzikologas Arvydas Karas) pasakoja apie lietuvių liaudies muzikos instrumentus.

3

Smagiai leidžia vasaros atostogas jaunieji kauniečiai naujame pionierių stovyklų komplekse, kuris Karmėlavoje už kooperuotas lėšas pastatytas už Kauno lengvosios pramonės įmonių. Yra penki korpusai, žaidimų ir darbo kambariai, koncertų aikštelė.

M. Giedrio nuotraukoje: moksleiviai naujojoje stovykloje.

(Atkelta iš 2 pusl.)

Didelis dėmesys darbininkams-studentams dabar būdingas daugeliui Tarybų Lietuvos pramonės įmonių. Kai kuriose iš jų veikia neakivaizdiniai ir vakariniai technikumų skyriai, paruošiamieji kursai norintiems studijuoti aukštesiose mokyklose. Tokį rūpestį skatina labai sparti mokslinė techninė pažanga. Respublikos fabrikuose ir gamyklose kasmet gausėja elektroninių, automatikos įrengimų, kitos technikos. Valdyti šiam sudėtingam ūkiui reikia daug ir įvairių žinių. O greitai jas įsisavinti žymiai lengviau tiems, kurie cechuose kasdieną susiduria su naujaisiais mokslo, technikos pasiekimais.

— Vien tik šiais metais neakivaizdiniuose arba vakariniuose technikumų ir aukštųjų mokyklų skyriuose mokosi apie 50 tūkstančių darbininkų, brigadininkų, pameistrių, — sako Lietuvos TSR aukštojo ir specialiojo vidurinio mokslo ministras Henrikas Zubas. **Vilnius, 1986 m. rugpjūčio 14 d.**

lis. — Daugelį jaunų gamybininkų į šių mokyklų dieninius skyrius įmonės siunčia su savo stipendijomis.

Ministras pastebi, kad ir baigę mokslus, nemaža buvusių studentų-darbininkų toliau gilina savo žinias, todėl vis dažniau įmonių, cechų, tarnybų vadovai yra technikos, ekonomikos mokslų kandidatai arba daktarai, respublikos, šalies valstybinių premijų laureatai. Tai — Plungės dirbtinių odų gamyklos vyriausiasis inžinierius Vytautas Savickis, Vilniaus "Neringos" gamyklos generalinis direktorius Algis Matulevičius, Kauno dirbtinio pluošto gamyklos direktorius Vincas Spudulis ir daugelis kitų.

Spręsti sudėtingiausius gamybinius uždavinius jiems padeda aukštos kvalifikacijos darbininkai. Juos rengia profesinės-technikos mokyklos, kurios įsteigtos prie visų stambių gamyklų, fabriků, kombinatų.

Vytautas Žemaitis

Nuo "Dainos" iki "Šileliu"

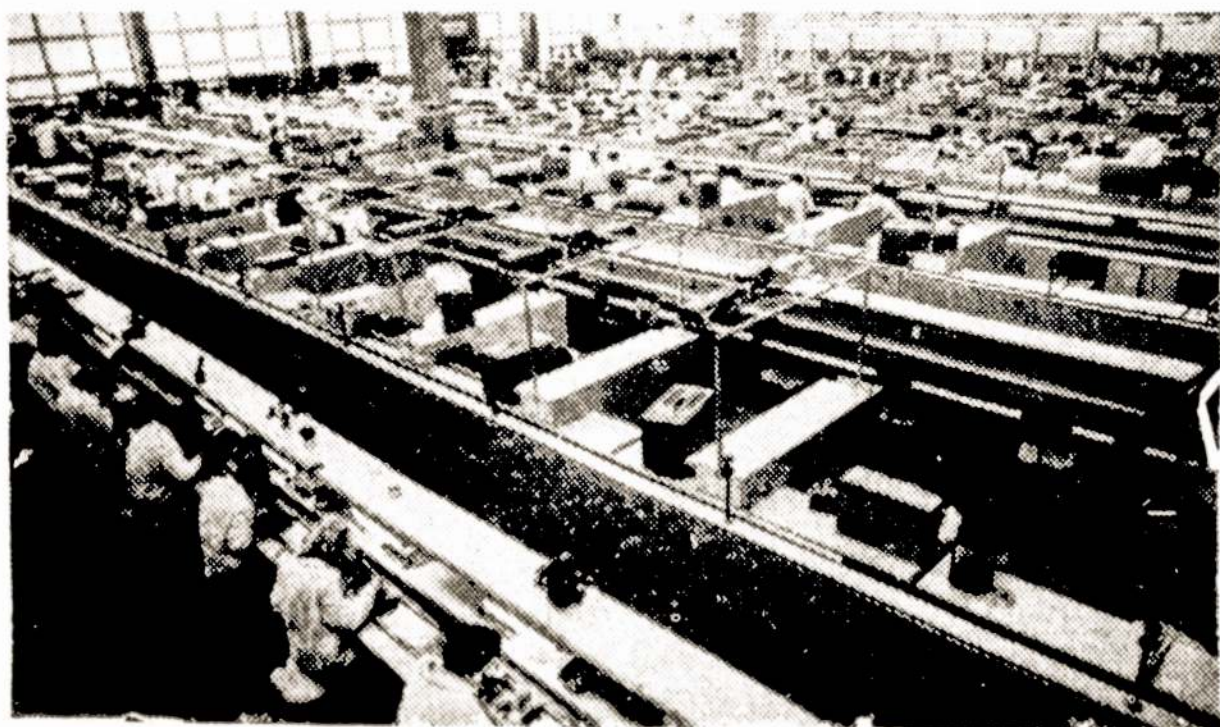
Nuotraukoje: gamyklos vyresnioji inžinierė Natalija Surgutova demonstruoja naujausius "Šilelio" modelius.

Neseniai į Italiją iškeliavo pirmosios Kauno radijo gamykloje pagamintų mažųjų televizorių "Šilelis" siuntos. Dabar aparatai su šios įmonės ženklu žinomi daugelyje pasaulio šalių — juos perka Anglija, Prancūzija, Ispanija ir daugelis kitų valstybių. Paklausą lietuviški televizoriai išsikovoję aukšta kokybe, dideliu patikimumu, gražia išvaizda.

Prieš 30 metų šioje gamykloje buvo surinktas pirmasis televizijos kanalų perjungimo blokas. Pradėjo veikti nauja įmonė, kuriai buvo lemta tapti didžiausia mieste. Jos nuaitas kelias atsispaudi sukakties proga atidarytoje parodoje "Gaminų konstravimas ir gamyklos produkcija".

Dar buržuazijos valdymo metais Lietuvoje buvo mėginta orga-

nizuoti radijo priimtuvų gamybą. Akcinė bendrovė "KARADI" ("Kaimo radijofikavimas") iš importinių detalių kurį laiką gamino dviejų, trijų ir keturių lempų priimtuvus, bet, neatlaikiusi užsienio firmų konkurencijos, nutraukė veiklą.

Nuotraukoje: portatyvinių televizorių "Šilelis" surinkimo ceche.

(K. Jurelės nuotraukos)

Pasikeitus paklausai, buvo nuspręsta gamykloje organizuoti portatyvinių televizorių gamybą. Jie pavadinti gražiu lietuvišku "Šilelių" vardu. Pirmieji "mažyliai" specialistų buvo gerai įvertinti. Egzaminus jie laikė net... Goglando saloje.

Iš šios salos, esančios Suomijos jūkloje, A. Popovas perdavė pirmąją pasaulyje radijo depešą. Todėl saloje pastatytas paminklas ir obeliskas radijo išradėjui. Jį pastatė penkių lenktyniaujančių ir draugaujančių įmonių — Kauno,

zijoje — 112, Latvijoje — 69, Estijoje — 50, o Lietuvoje — 23 aparatai.

Tik pokario metais respublikos radijo elektronikos pramonėje įrašyti pirmieji ryškūs puslapiai.

Garbingą vietą šiame metraštyje užima Kauno radijo gamykla. Paroda primena, kad šioje įmonėje pagaminta pirmoji lietuviška radijola "Daina". Vėliau buvo sukonstruota magnetola "Neringa" — savo laiku tai buvo vienas iš geriausių aparatų šalyje. Jaunesnės jos sesuo — "Vaiva" — taip pat buvo gerai vertinama ir pirkėjų, ir specialistų.

Gamyklą ypač išgarsino "Minijos", kurių buvo gaminami keli variantai. Ši grakšti magnetola ir šiandien puošia keliolikos tūkstančių Lietuvos ir kitų respublikų gyventojų butus.

Birželio 10 dieną TSRS didžiojo teatro scenos uždanga pakilo V. Klovos operai "Pilėnai". Ja Lietuvos valstybinio akademinio operos ir baleto teatro kolektyvas pradėjo gastroles Tarybų šalies sostinėje Maskvoje.

Teatras šiai atsakingai išvykai parengė platų repertuarą — penkias operas ir keturis baletus. Be populiariausios lietuvių nacionalinės operos "Pilėnai", TSRS didžiajame teatre bus parodyta M. Musorgskio "Borisas Godunovas", Dž. Verdžio "Don Karlas" ir "Otelas", Dž. Pučinio "Madam Baterflai".

Beje, šių gastrolijų išvakarėse tarptautiniame geriausios pasaulyje Čio Čio San vaidmens atlikėjų konkurse Japonijoje respublikos nusipelnė artistė Irena Milkevičiūtė laimėjo antrąją vietą. Tai didelis lietuvių dainininkės talento įvertinimas.

Baleto repertuarui atstovauja "Kopelija", "Silfidė", "Miegančioji gražuolė" ir lietuvių kompozitoriaus A. Rekašiaus "Amžinai gyvi", sukurtas pagal dailininko Stasio Krasausko graviūras.

Nuotraukoje: scena iš gastrolijų baleto "Miegančioji gražuolė". Šoka baleto solistai Loreta Bartusevičiūtė ir Aleksandras Molodovas.

Vilniaus, Rygos, Talino ir Minsko — atstovai. Čia išbandyti ir "Šileliai" — jie gerai priiminėjo Talino ir Helsinkio televizijos laidas, nors abu šie miestai nuo salos — toliau kaip už šimto kilometrų.

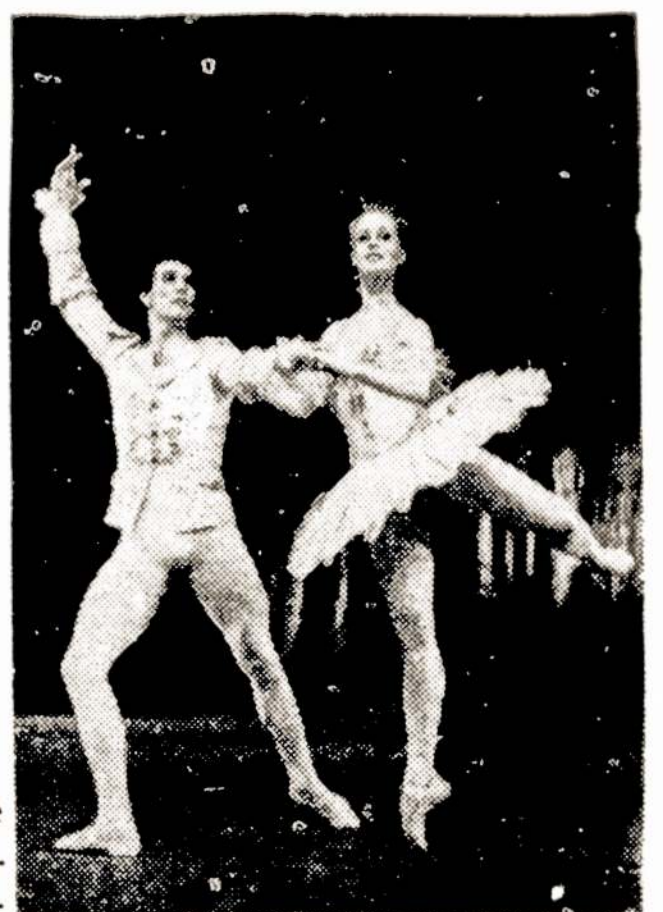
Dabar gaminami kelių modelių spalvoto ir nespalvoto vaizdo "Šileliai". Jie pelnė ne vieną diplomą ir medalį tarptautinėse, sąjunginėse ir respublikinėse parodose bei mugėse, jų kūrėjų darbas įvertintas premijomis.

Paruošta mažųjų televizorių kokybės gerinimo ir naujų modelių kūrimo programa iki šimtmečio pabaigos.

Naujuose spalvoto vaizdo "Šileliuose", įdiegus specialias schemas, bus galima sustabdyti kadrą, padidinti arba sumažinti vaizdą. Tikimasi sukurti modelius su spalvotu stereo vaizdu, taip pat kišeninius televizorius.

Įmonėje ir toliau gaminami televizorių kanalų perjungimo mechanizmai — kaskart vis moderniškesni ir tobulėsi. Beveik trys ketvirtadaliai televizorių, kuriuos išleidžia Tarybų Sąjungos įmonės, turi Kaune pagamintus perjungimo mechanizmus.

Z. Mikalauskas

TRUMPAI IŠ LIETUVOS

— Tarybų Lietuvoje keturias dienas viešėjo Liuksemburgo - Tarybų Sąjungos draugijos delegacija, vadovaujama šios draugijos generalinės sekretorės Ivonos Friš. Viešnagės tikslas — susipažinti su respublika, kuri šių metų rudenį atstovaus Tarybų Sąjungai Liuksemburge įvyksiančiose TSRS dienose.

Siaulių rajono "Pirmyn" kolūkis kasmet gauna daugiau kaip 5 milijonus rublių pajamų. Ekonomiškai stiprus ūkis daug stato namų, visuomeninių pastatų.

Prieš keletą metų ūkyje buvo suburti liaudies meistrai, įkurtas dailiųjų amatų cechas. Dabar naujus statinius ir aplinką puošia pinti iš vytelių šviestuvai, kalti iš metalo žibintai, riboženkliai, gatvių pavadinimų stogastulpiai, pašto dėžutės.

A. Dilio nuotraukoje: originaliais gatvių pavadinimų stogastulpiais pasipuošė Bridų gyvenvietė. Vilnis, 1986 m. rugpiūčio 14 d.

Kultūrietės aptarė veiklos reikalus

Liepos 15 d. įvyko Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas. Nežiūrint, kad diena buvo šiltoka, bet gražus skaičius narių atsilankė į susirinkimą. Prieš jį pradant, buvo dovanų pasikeitimas. Po to sekė susirinkimas, kurį atidarė draugijos pirmininkė A. Vaitkienė ir vedė tvarką. Ji pranešė, kad mirė ilgametė draugijos narė U. Juodaitienė ir paprašė minutės tylą pagerbti jos atminimą.

Sekretorė perskaitė pračio susirinkimo tarimus, kurie buvo užgirti. Valdyba išdavė išsamų raportą, pažymėdama, kad rūpinasi draugijos veikla. Taipgi pažymėjo, kad Ex Mainierių klubas kol kas atsisakė turėti bendrą išvyką. Tą klausimą teks nuspręsti sekančiame susirinkime.

Drg. A. Litvinas įteikė drg. A.

PRIMINIMAS EX MAINIERIAMS

Iš finansų sekretoriaus A. Litvino teko sužinoti, kad nemažai Ex Mainierių Draugisko klubo narių yra atsilikę duoklių mokėjime, o kitas susirinkimas įvyks tik rugsėjo 20 d. Kaip žinia, klubo konstitucija rodo, kad narys-narė, nesumokėję duoklių, bėgyje pusės metų nustoja narystės teisių, tai yra — vykus kokiam nelaimėi, netenka klubo paslaugų.

Prašau patikrinti savo nario knygutę ir, jei esate atsilikę duoklių mokėjime, nieko nelaukę, susisieki su finansų sekretoriumi asmeniškai ar per laišką ir tuojau užmokėkite duoklę — \$2 už metus. A. Litvinui rašykite: 3116 S. Halsted, Chicago, IL 60608.

Sekr. J. M-nė

MIRĖ IR PALAIDOTA ANASTAZIJA ŽUKIENĖ-NAVICKAITĖ

Ludingtono ir Scottvillės, Mich., lietuviams gerai žinoma ir pažįstama lietuvė Anastazija Žukienė mirė liepos 9 d., sulaukusi 97 m.a. Buvo gimusi Lietuvoje 1889 metų sausio 1 d. Į šią šalį atvyko 1910 metais, į New Kensington, Pa. Tais pačiais metais susituokė su Fortunatu Žuku.

Nuo 1919 metų Žukai ūkininkavo. Tai darė net keliose apylinkėse. 1943 m. išėjo į pensiją. Pasistatė namus Ludington, Mich., ir čia gyveno. 1965 m. mirė Fortunatas. Likusi viena Anastazija gyveno Ludingtone iki 1975 m. Tada persikėlė gyventi į Scottville, Mich., pas kudrą Pauline Miller.

Abu Žukai buvo pažangūs žmonės, skaitė pažangius laikraščius ir juos finansiniai rėmė, priklausė prie ALDL, Lietuvių Ūkininkų draugijos. Labai mėgo skaityti pažangią literatūrą. Išauginė dvi dukras ir sūnų, kuris baigęs universitetą ir gavęs inžinieriaus atestatą, besimaudydamas nuskendo.

Drūseikienės duokles net už penkerius metus. Jis ją aplankė, įteikdamas dovaną nuo Ex Mainierių klubo, tai mirusio jos vyro Petro pagerbimo dovana.

Pranešta, kad drg. H. Trusk yra ligoninėje, taipgi nesveikuoja M. Tampkins.

Nutarta rugpiūčio mėnesį neturėti susirinkimo, nes dažnai oras per karštas. Sekantis draugijos susirinkimas įvyks rugsėjo 16 dieną 12 val.

Atžymėti narių Della Kent ir Nellie Cere gimtadieniai. Joms sugiedota Ilgiausių metų ir palinkėta sveiko ir laimingo amžiaus.

Drg. Adelė Copin dalyvavo susirinkime ir įteikė draugijai \$5 dovaną. Ir kitos draugės apdovanojo draugiją mažesniomis sumomis.

Sekr. J. M-nė

H. TRUSK SVEIKATA SUTVIRTĖJO

Pastaruju laiku buvo rimtai susirgusi drg. Helen Trusk. Teko pasiduoti į ligoninę. Po apie trijų savaičių tyrinėjimo, gydytojai nustatė, kad ji susirgusi nuo netikusių vaistų. Pakeitus vaistus ir sumažinus jų kiekį, miela Elenutė sutvirtėjo ir liepos 19 d. grįžo iš ligoninės į namus.

Jos dukra Aldona sakė, kad liepos 22 d. ji vyksianti pas dukrą Idą, kuri atvyko aplankyti motinos, ir jos abi vyks į Indianapolis, Ind. Elenutė ten praleis mėnesį kitą, rudeniop vėl atvyks į Čikagą.

Smagu, kad jos sveikata grįžo. Linkiu jai malonaus poilsio ir galutinio sveikatos sutvirtėjimo.

Kultūrietė

Tai buvo neapsakomas smūgis tėvams ir sesutėms bei visiems, kas tik jį pažino, nes jis buvo, pilna šio žodžio prasme, pažangios minties jaunuolis.

Liko giliame liūdesyje duktė Pauline Miller ir jos šeima, Frances Lapėnienė ir jos šeima, penki anūikai, keturiolika proanūkių ir du pro-proanūkiai.

Anastazija palaidota liepos 12 d. Brookside kapinėse, Scottville, Mich. Lai jai, užmigusiai neatbundamui miegu, būna ramu ilsėtis.

Ona Stakėnienė

VAITKŲ DVI ANŪKĖS SUSIZIEDAVO

Teko nugirsti, kad pastaromis dienomis dvi Vaitkų anūkės — Kastutė Obėrek ir Debbie Obėrek susiziedavo. Abiejų vestuvės nutatomos atėinaučių metų kovo mėnesį.

Linkiu jaunoms merginėms sėkmingų sutuoktūvių ir nuotaikingo bei malonaus sugyvenimo poroje, o jų seneliams Vaitkams daug džiaugsmo.

Senė

Mirę lietuviai

— Birželio 29 d. mirė Atanazas Jackevičius, 67 m. a. Gimė Lietuvoje, Kapsuko mieste. Šioje šalyje išgyveno 33 metus. Liūdi trys dukterys ir daug kitų giminėjų. Palaidotas liepos 3 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Birželio 30 d. mirė Stanley A. J. Smailis, 60 m. a. Gimęs JAV-se. Liūdi duktė, sūnus ir jo šeima bei kiti giminės. Palaidotas liepos 3 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 1 d. mirė Regina Lingienė Ačaitė, 61 m. a. Gimė Lietuvoje, Jcniškyje. JAV-se išgyveno 37 metus. Liūdi vyras, sūnus, dvi dukros ir jų šeimos bei daug kitų giminėjų. Palaidota liepos 5 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 14 d. mirė Jonas Petras Juodgudis, 64 m. a. Gimė Lietuvoje, Alytaus rajone. Šioje šalyje išgyveno 30 metų. Liūdi žmona, du sūnūs ir jų šeimos; Lietuvoje keturi broliai ir dvi sesutės. Palaidotas liepos 16 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 16 d. mirė Leonas Jablonskis, 80 m. a. Gimė Lietuvoje, Kretingos rajone, Skudo apylinkėje, Budvidžio kaime. Šioje šalyje išgyveno 37 metus. Liūdi žmona, dvi dukros ir jų šeimos. Palaidotas liepos 18 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 16 d. mirė Simas Kašėlionis. Gimė Lietuvoje, Alytaus rajone, Miroslavos apylinkėje, Močiškėnų kaime. Šioje šalyje išgyveno 36 metus. Palaidotas liepos 21 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 17 d. mirė Bruno D. Wilde, 76 m. a. Šioje šalyje išgy-

veno 36 metus. Liūdi žmona (Čer-nauskaitė), sūnus ir daug giminėjų. Palaidotas liepos 21 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 20 d. mirė Ona Šulaitienė, 89 m. a. Gimė Lietuvoje, Kybartuose. Amerikoje išgyveno 36 metus. Liūdi trys sūnūs ir jų šeimos; sesutė ir du broliai bei jų šeimos Lietuvoje. Palaidota liepos 24 d. Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 19 d. staiga mirė Vytautas Kriškėičiūnas. Gimė Lietuvoje, Biržų rajone, Raudonpamišyje. Šioje šalyje išgyveno 37 metus. Liūdi žmona ir kiti giminės. Palaidotas liepos 21 dieną Kazimierinėse kapinėse.

— Liepos 29 d. mirė Adelė Jankauskaitė (Jankus), 85 metų. Gimė Lietuvoje, Subačiaus apylinkėje. Šioje šalyje išgyveno 37 metus. Liūdi giminės. Palaidota rugpiūčio 1 dieną.

— Rugpiūčio 2 dieną mirė Elena Matutienė (Ilgauskaitė), 67 m. Gimė Lietuvoje, Kėdainių rajone. JAV-se išgyveno 36 m. Liūdi duktė, sūnus ir jų šeimos; Lietuvoje sesuo ir brolis bei jų šeimos. Palaidota rugpiūčio 5 d. Lietuvių Tautinėse kapinėse.

— Rugpiūčio 4 d. mirė Stella Kairis dar gana graziame amžiuje. Gimusi Čikagoje. Palaidota rugpiūčio 7 d. Kazimierinėse kapinėse.

Du draugai žvejojo. Vienam pasisėkė: jis pagavo didelę žuvį, kuri įnirtingai šokinėjo ir nesidavė pa-imama.

— Paklausk, kaip man ją pribagti? — paklausė laimingas žvejys.

— Paskandink ją!

DETROIT, MICHIGAN

Mirus Anna (Demskienė) Dockus

(1986 m. liepos 3 d.)

Reiškiamė gilią nuoširdžią užuojautą velionės šeiminiškams Mary ir Frank Nienus, jos draugams Antoinette ir Kęstučiui Gareliams, visiems giminėms, gyv. JAV ir Tarybų Lietuvoje, bei idėjos draugams.

Ir mes liūdimė kartu su jumis, netekę mylimos draugės.

DETROITO MOTERŲ PAZANGOS KLUBAS

SOUTH BOSTON, MASS.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS JONO ZEKONIO

Su liūdesiu širdyje prisimenu mano gyvenimo draugą Joną Zekoną. Sunku man vienai gyventi be Jo jau 21 metus.

Vis Jo ilgėdamasi ir liūdinti —

HELEN ZEKONIS
South Boston, Mass.

DETROIT, MICHIGAN

Mirus Bessie (Barbora) Klimas

(1986 m. birželio 22 d.)

Reiškiamė gilią nuoširdžią užuojautą velionės sūnėnams Alvin Waleyko (gyv. Bedford, Massachusetts) ir dr. Karl Yoshoniui bei jo žmonai Jan, jo vaikučiams Peter ir Elaine (gyv. Okemos, Mich.), svainiui Frank Yoshoniui (gyv. Holt, Mich.), visiems giminėms, gyv. JAV ir Tarybų Lietuvoje, bei idėjos draugams.

Ir mes kartu liūdimė, netekę mylimos draugės.

DETROITO MOTERŲ PAZANGOS KLUBAS

DETROIT, MICHIGAN

MIRUS SOPHIE NAKAS

(1986 m. gegužės 24 d.)

Reiškiamė gilią nuoširdžią užuojautą velionės dukrai Violet Brownell ir anūkam Tim, Ray bei Sarah; visiems giminėms, gyv. JAV ir Tarybų Lietuvoje, bei idėjos draugams.

Žinokite, kad ir mes kartu liūdimė, netekę mylimos draugės.

DETROITO MOTERŲ PAZANGOS KLUBAS

Mirė ir palaidotas Viktoras Preikša

Viktoras Preikša

Po staigaus kraujo išsiliejimo smegenyse (stroke) liepos 7 dieną mirė nuoširdus pažangietis Viktoras Preikša, 88 m. a. Velionis buvo gimęs Lietuvoje, Vilkaviškio rajone. Į šią šalį atvyko prieš Pirmąjį Pasaulinį karą. Daugelį metų turėjo kepyklą Brighton Parko kolonijoje. Prieš keletą dešimčių metų pardavė duonos kepyklą ir apsigyveno Wisconsin valstijoje.

Velionis Viktoras su žmona Frances Maskaliūnaite Preikšiene išaugino ir išmokslino du sūnus — Viktorą ir Praną-Frank.

Velionis buvo pažangios minties. Gyvendamas Čikagoje dalyvavo visose pažangių lietuvių suėgose ir pats dainavo ir dalyvavo įvairiuose LKM choro pastatymuose, ypač operėčių pastatymuose. Skaitė laikraštį "Vilnis" ir finansiniai jį rėmė.

Pastaruoju laiku velionis buvo susirgęs plaučių uždegimu, bet ligą nugalėjo ir gydytojas užtikrino, kad jo sveikata pilnai sugrįš. Liepos 4 d. stebėjo televizijoje kaip vyko Laisvės statulos 100-os

metinės ir džiaugėsi gražiu minėjimu, o po vakarienių staiga sukrito ir nuvežtas į ligoninę liepos 5 d. ryte mirė. Gydytojas nustatė, kad tai buvęs stiprus kraujo išsiliejimas smegenyse ir vietoje suparalyžavo ir nuo to jis sukrięs.

Velionis buvo pašarvotas D. Petkaus Marquette koplyčioje. Liepos 9 d. 10 val. ryto Petkaus koplyčia prisirinko kupina velionio giminių ir asmeninių bei idėjos draugu, kad paskutinį kartą patarnavus ir atsiveiktinus su mielu Viktoru.

Laidotuvių apeigas atliko laidotuvių direktorius, o po to 30 automašinių, kupinų palydovais, palydėjo į Lietuvių Tautinės kapines, kur vėl kalbėjo laidotuvių direktorius ir žmonos bei sūnų vardu padėkojo už dalyvavimą šermenyse, laidotuvėse, už puikias gėlių puokštes, karsto nešėjams, ir pakvietė visus sugrįžtuvėms į šauņų Polonia Banquets restoraną, kur visi dalyviai buvo puikiai pavaišinti ir tuo būdu atsidėkota už suteiktas paslaugas laidojant jų mylimą vyrą, tėvą, uošvį ir senelį Viktorą Preikšą.

Taip baigta paskutinė kelionė kilmaus pažangiečio, tauraus Lietuvos sūnaus Viktoro Preikšos. Lai jam būna ramu ilsėtis.

Laidotuvių Dalyvė

E. JAKUSKA T. LIETUVOJE

Teko pastebėti "Gimtajame krašte", kad čikagiečiams gerai pažįstamas Edvardas Jakuska vieši Tarybų Lietuvoje. Ten rašoma, kad jis esąs patenkintas savo vizitu ir žada dažniau apsilankyti.

Vilnietė

• Koks gražus būna gyvenimas, kai padarai ką nors gera ir teisinga. (A. Diama)

PRISIMINUS PRANĄ SAKALĄ

Prieš metus, liepos 21 d., negailėstinga mirtis užgesino Prano Sakalo šviesaus gyvenimo liepsnelę. Jis buvo 93 metų amžiaus. Gyveno West Covina, Calif. Velionio gyvenimas nebuvo rožėmis išklotas. Nuo pat kūdikystės darganos supo jį.

Devynioliktojo šimtmečio paibaigoje jis gimė neturtingų Sakalų šeimoje, Raudėnų miestelyje, arti Kuršėnų. Šeimoje buvo keturi mažamečiai vaikučiai. Tėvas, pasiskolinęs kelionei pinigų, išvyko į Ameriką, tikėdamas užsidirbti ir šeimą pasikviesti. Nelaimė: jis darbe buvo sužeistas ir po to mirė. Motinai teko ir skolą atmokėti ir išauginti keturis vaikučius. Netenka aiškinti, kokia buvo našlaičio dalis. Apart tarnystės pas buožes, teko tarnauti pas kleboną, kur savomis akimis matė klebono "gražius" darbus ir tas atgrasino nuo tikėjimo. Vėliau išmoko siuvėjo amatą.

Pranas atvyko į šią šalį 1912 metais, į Boston, Mass., bet vis svajojo apie Čikagą, kur žuvo jo tėvelis. 1922 m. atvyko į Čikagą,

įsidarbino siuvykloje. 1930 metais susituokė su puikia lietuvaite Frances Petraityte. Jiedu išauklėjo ir išmokslino vienturtį sūnų Richardą. Priklausė visoms pažangioms organizacijoms, skaitė ir rėmė laikraštį "Vilnis", taipgi ir

"Laisvę". 1947 m. persikėlė gyventi į šiltą ir saulėtą Kaliforniją, kur išgyveno iki mirties. Ir čia nenutolo nuo pažangios veiklos.

Pastaruoju laiku Frances Sakalienė nesveikuoja, turės pergyventi akių operaciją, tačiau, kiek jėgos leidžia, ji irgi rūpinasi pažangia veikla, remia pažangią spaudą.

Velionio palaikai ilsėsi urnoje, padėti Forest Lawn kapinių mauzoliejaus įsienyje. Lai jam būna ramu ilsėtis. Jo atlikti gražūs darbai pasiliks jį pažinusių atmintyse.

Idėjos Draugė

ANTANINA BUTKIS RUOŠIASI PRIE ANŪKO VESTUVIŲ

Teko sušnekti su drg. Antanina Butkis. Ji pasakė, kad jos anūkas Jonas D. Mikužis (Frank ir Geraldinos Mikužių sūnus) ruošiasi susituokti su puikia mergina Nina rugsėjo 13 dieną. Antanina sakė, kad jaunojo tėveliai ruošia šaunias vestuves, bet ir ji nuo pasi-ruošimo nenutolstanti...

Antanina pasakė, kad po vestuvių jai teks pasiduoti į ligoninę, kur rugsėjo 19 d. jai teks pergyventi akies operaciją.

Linkiu jaunajam Mikužiui malonių vedybų, o po jų sukurti gražų ir sutartinį šeimos židinį. O mieldai Antaninai — sėkmingos operacijos ir, susveikus, vėl taip gražiai bei pavyzdingai lankyti organizacijų parengimus bei susirinkimus. Vilnietė

WEST COVINA, CALIF.

Liūdno mirties metinės

PRANAS SAKALAS

Liūdnei ir skausmais širdį varstant praslinko metai nuo to skaudaus įvykio, kai 1985 m. liepos 21 d. nelemtoji mirtis sustabdė mūsų mylimo vyro, tėvo, brolio ir giminaičio Prano Sakalo kilnios širdies plakimą.

Nors jau metai praslinko, bet ilgesys nesumažėjo. Jo gražūs žodžiai ir nuoširdūs pamokymai kaip gyventi tebelydi mane ir sūnų Richardą.

Mes žinome, kad jokios ašaros ir dejavimai negražins jo, bet atėjus tai skaudžiai dienai norisi garsiau sudejuoti ir pasiskųsti jo ir mūsų draugams, kad mes liūdime be Jo. Minėsime jo kilnų vardą iki mūsų širdys plaks.

Liūdinti žmona FRANCES SAKALIENĖ, sūnus RICHARDAS ir kiti giminės.

DELAVAN, WISCONSIN

MIRUS VIKTORUI PREIKŠAI

Reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą velionio žmonai Frances, sūnams Frank, Victor ir jo žmonai Carl bei jų vaikučiams; taipgi sesutėms ir broliui T. Lietuvoje.

Žinokite, kad ir mes liūdime, netekę kilnios idėjos ištikimo draugo.

A. PATECKAS	V. POVILIONIENĖ
P. MALINAUSKIENĖ	JUOZAS
A. PAULIUKIENĖ	A. DARASKIENĖ
A. ir F. VAITKAI	J. PATECKAS
A. LITVINAS	J. MARAZIENĖ
J. FEIZA	

Mirus Antoinette Buivydas

(1986 m. kovo mėn.),

Frances Pfeifer

(1986 m. balandžio mėn.),

Anna Loick

(1986 m. birželio mėn.),

Anna Dockus

(1986 m. birželio mėn.),

Joseph White

(1986 m. birželio mėn.)

Reiškiame nuoširdžią užuojautą jų šeimoms, giminėms ir draugams.

ST. PETERSBURGO LIETUVIŲ
VYRESNIŲ PILIEČIŲ KLUBO
VALDYBA IR NARIAI

DETROIT, MICHIGAN

Mirus Anna (Demskienė) Dockus

(1986 m. liepos 3 d.)

Reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą velionės šeiminiškams Mary ir Frank Nienus, jų anūkam Jessica ir Zachary Nienus, velionės draugams Antoinette ir Kęstučiui Gareljams, visiems giminėms, gyv. JAV ir Tarybų Lietuvoje, bei idėjos draugams.

Žinokite, kad ir mes kartu liūdime, netekę mylimos draugės.

Estelle ir John Smith	Ann ir Stanley Tvaska
Minnie ir Chuck Tvaska	Ann Maczes
Ruby Jeske	Julius Rudys
Josephine Morkun	Josephine Paroske
Mary Norush	Matilda Rudzevičienė
Albert ir Alice Stacey	Angela ir Stewart Riddell
George Janonis	Millie ir Tony Vasaris
Ruth ir Servit Gugas	Albena ir Ray Lyben
Ann ir Eddie Balchunas	Aldona ir Vytout Petrul
Emma ir Alfons Rye	Lillian Gugas
Anna Daukus	Frances Clark
Albena ir Albert Litvin	Alice Sharka
Stephanie Masis	Keturi Geri Draugai

MIRĖ IR PALAIDOTA U. JUODAITIENĖ

Jonas ir Uršulė Juodaičiai

Liepos 9 dieną, po ilgos ir sunkios ligos, mirė Uršulė Juodaitienė-Sulcaitė, 91 metų amžiaus. Velionė buvo gimusi Lietuvoje 1894 metais liepos 26 d., Suvalkijoje, Lankeliškių dvare, kumiečių šeimoje. Savo gražiąją jaunystę leido Alvito apylinkėje.

Į šią šalį atvyko 1911 metais pas brolius Detroite. Laikui bėgant susipažino su jaunu vaikinu Jonu Juodaičiu ir 1913 metais sukūrė šeimos židinį. Įpratusiems prie ūkio darbų, jiedu išvyko į Alabamos valstiją, įsigijo mažą ūkį ir tikėjosi ramiai gyventi. Bet apsi-vylė, prarado ūkį ir grįžo į Detroitą, o jau ne vieni — atsivedė gražią dukrelę Olgą. Padirbėję Detroite prie automašinių išdirbimo dirbtuvėje ir susitapę centą kitą, vėl nutarė būti ūkininkais. Šį kartą apsigyveno jau gerokai lietuviams apgyventoje Custer kolonijoje, Mich. Čia jie ilgokai išgyveno ir pavyzdinai veikė tarpe pažangių lietuvių. Jų namai buvo susirinkimų ir pasitarimų patalpos. Net veikė politinio lavinimosi mokyklėlė, kurią lankė jaunuoliai, kartu jų dukros.

1943 metais Juodaičių šeima persikėlė pastoviam gyvenimui į Čikagą. Jonas ir Uršulė metėsi į organizacinį darbą, abu buvo išrinkti į "Vilnius" bendrovės direktiją ir ten nuoširdžiai veikė. Jonas gavo darbą ūkiškų padargų išdirbimo dirbtuvėje. Įstojo į uniją ir joje veikė. Nelaime, 1949 metais jis žuvo nuo piktos valios žmonių rankų.

Uršulė, palikusi viena su dukromis, nenuleidžia rankų ir neapskęsta nusivylime. Ji tęsia darbą "Vilnius" direkcijoje, dirba įvairiose organizacijose. Ypač daug veikia Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijoje, per eilę metų eidama pirmininkės pareigas.

Sveikatai sumenkėjus, buvo priversta sulėtinti veiklą. Kurį laiką būdama namuose sukrito, dukros susirūpino ir, pačios dirbdamos, prisibijojo palikti nesveikuojančią motiną vieną. Nuo 1984 m. gruodžio mėn. teko jų paguldyti slaugymo namuose. Pradžioje jautėsi geriau ir atvykusius aplankyti, ji papildavo įvairiais klausimais — kas veikiama "Vilnius" pastogėje, kaip eina veikla Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijoje, kas veikiama Ex Mainierių klube ir pan. Bet pastačiuoju laiku jos sveikata visai sumenkėjo. Neteko sąmonės ir buvo išvežta į ligoninę, kur išbuvo virš keturių savaičių. Ligoninės vedėjas po to ragino dukras, kad vežtų motiną į slaugymo namus, nes nesą vilties jos sveikatos atgauti. Rūtai išvykus sesers Olgos vyro Mike Martin laidotuviams ir grįžus iš jų liepos 9 d. gavo pranešimą, kad jos mamytė išvežta į slaugymo namus. O už kelių valandų jai pranešė, kad motina jau mirusi. Tai pasėka mūsų vyriausybės potvarkio, kuris sutrumpino ligonių apdraudą ir teko mirštančiai aplėsti ligoninę. Liepos 9 d. užgeso Uršulės švie-saus gyvenimo liepsnelė, sustojus plakti jos jautriai širdelėi.

Velionė buvo pašarvota Wolniak Funeral Home, 5700 So. Pulaski. Liepos 12 d. 10 val. erdvi šermėninė prisipildė velionės artimųjų ir kilnios idėjos draugų, kad paskutinį kartą patarnavus ir atsi-sveikinus su mylima mamyte, uošve, močiute ir promočiute bei veiklia pažangiete.

Laidotuvių eigą tvarkė laidotuvių direktorius Paul J. Ridikas. 10 val. pasigirdo liūdnas vargonų balsas, grojant muzikai G. Kvainauskui. Po to solistė Helen Borderner sugiedojo momentui pritaikintą giesmę. Vėliau kalbėjo velionės anūkės Sharon vyras Steven Rosenbaum. Jis aiškiai nušvietė velionės nueitą gyvenimo kelią, pažymėdamas, kad velionė buvo visų ją pažinusių mylima asmenybė. Prie velionės karsto, kuris skendo gyvų gėlių gausoje, stovėjo garbės sargyboje Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narės, pasipuošusios draugijos kaspinais. Dar kalbėjo P. Ridikas ir paprašė dalyvius praeinant vorėle pro karstą atsisveikinti su velione.

Pasibaigus laidotuvių apeigoms, velionė buvo nulydėta į Lietuvių Tautines kapines, kur palaidota

šalia jos mylimo vyro. Lydėjo gausus būrys palydovų.

Kapinėse vėl kalbėjo P. J. Ridikas ir atsisveikinimo eilėrašty paskaitė anūkė Sharon. Po to laidotuvių direktorius dukrų ir jų šeimų vardu padėkojo muzikai, dainininkei, kalbėtojams, už gėlių vainikus ir puokštes, karsto nešėjams, dalyvavusiems šermyse ir laidotuviuose ir užkvietė sugrįžtuvėms į Landmark restoraną, kur visi dalyviai buvo šauniai pavaišinti ir tuo būdu padėkota už suteiktas paslaugas laidojant mylimą motiną, uošvę, močiutę ir promočiutę Uršulę Juodaitienę.

Taip buvo užbaigta velionės paskutinė kelionė.

Laidotuvių Dalyvė

NESVEIKUOJA P. VALENTIENĖ

Buvusio Roselando Lietuvių Moterų klubo pirmininkė ir Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos narė drg. P. Valentienė jau gerokas laikas, kai nesveikuoja. Mes jos pasigedome savo sueigose.

Linkime mielai pažangietei sustvirtėti sveikatoje ir vėl atsilankyti į mūsų sueigas. **Kultūrietė**

A. PATECKAS VYKSTA Į TARYBŲ LIETUVĄ

Su paskutine "Vilnius" ekskursantų grupe rugpiūčio 25 d. drg. Alfonsas Pateckas išvyksta pasisvečiuoti į Tarybų Lietuvą. Jis aplankys sesutę ir kitas gimines.

Linkiu malonios viešnagės tėvų žemėje. **Vilniėtė**

Mirus Viktorui Preikšai, Mike Martin ir Uršulei Juodaitienei

Reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą mirusių šeimoms, giminėms, asmeniniams ir idėjos draugams.

Mes kartu liūdime, netekę kilnios idėjos draugų-draugių.

WALTER SLENCH
DONALD SLENCH ir šeima
LINDA SANTWIRE ir šeima

MIRUS URŠULEI JUODAITIENEI

Reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą velionės dukrai Olgai Martin ir jos dukroms bei jų šeimoms, dukrai Ruth Cogler ir jos dukrai bei jos vyrui; anūkams, proanūkiams ir pro-proanūkiams bei visiems giminėms; taipgi kilnios idėjos draugams ir draugėms.

Žinokite, kad ir mes liūdime, netekusios veiklios ir nuoširdžios bei ilgametės draugijos narės.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS
DRAUGIJOS VALDYBA IR NARĖS

URSULE

JUODAITIS

Mirė 1986 metų liepos 10 dieną 2:15 val. ryto.

Gimė Lietuvoje.

Liko nuliūdime dvi dukters — Olga Martin ir Ruth Cogler, viena sesuo Kostancija Ganiprauskas, trys anūkai — Billie Hosey, Bobbye Pichen (vyras Tony) ir Sharon Rosenbaum (Steven).

Kūnas buvo pašarvotas Wolniak koplyčioje, 5700 S. Pulaski. Laidotuvės įvyko liepos 12 dieną 10 val. ryte. Laidotuvių direktorius Paul Ridikas. Iš koplyčios išlydėta į Lietuvių Tautines kapines.

Nuliūdę liekame —

Dukters ir jų šeimos

MIRUS URŠULEI JUODAITIENEI

Reiškiame gilią užuojautą velionės liūdinėioms dukroms: Olgai Martin ir jos dukroms Billie Hosey, Bobbye ir Tony Pichen bei jų šeimoms; Ruth Cogler ir jos dukrai Sharon bei jos vyrui Steven Rosenbaum; 8 proanūkiams ir 3 pro-proanūkiams.

Žinokite, kad ir mes liūdime, netekę kilnios idėjos draugės ir ištikimos darbo klasės dukros.

E. McCLUSKEY

A. DOČKIENĖ	J. KENSTON
F. RIMDŽIENĖ	A. KENSTON
A. BUTKIS	K. KURPEIKIENĖ
A. KRISIKEN	T. KERULIS
BERTHA DOČKIENĖ	M. KERULIS
M. ir J. URBIKAI	A. KANE
A. ir F. VAITKAI	PH. KANE
T. ŽEBRAITIS	K. AINORIS
D. KANE	ANN JACOBS
DEE KANE	HELEN TRUSK

MIRUS URŠULEI JUODAITIENEI

Reiškiame gilią užuojautą velionės liūdinėioms dukroms: Olgai Martin ir jos dukroms Billie Hosey, Bobbye ir Tony Pichen bei jų šeimoms; Ruth Cogler ir jos dukrai Sharon bei jos vyrui Steven Rosenbaum; aštuoniems proanūkiams ir trims pro-proanūkiams.

Žinokite, kad ir mes liūdime, netekę kilnios idėjos draugės bei ištikimos darbo klasės dukros.

EVA SANKUS	S. CHAPAS
V. POWELL	P. MALINAUSKIENĖ
IS. PETERS	J. PATECKAS
M. ir A. BATUTIS	A. PATECKAS
IS. MATTUS	J. FEIZA
J. MARAZIENĖ	A. LITVINAS
A. PAULIUKIENĖ	A. KALENDA
A. CHAPAS	E. BATUTIS